Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
Гж1 1398/2017
27.03.2018. године
Н и ш

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судија Јелене Јовановић, председника већа, Ружице Јовановић и Зорице Цветковић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из села ....., Општина ....., чији је пуномоћник Бојана Поповић Катић, адвокат из ....., против тужене ББ, ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући по жалби тужене, изјављеној против пресуде Основног суда у Нишу 10П1 179/16 од 27.09.2016. године, у седници већа одржаној дана 27.03.2018. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене ББ и пресуда Основног суда у Нишу 10П1 179/16 од 27.09.2016. године, у ставу првом и у усвајајућем делу става другог изреке, **ПОТВРЂУЈЕ**.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништаво решење тужене бр. 03-1098/15 од 31.12.2015. године и обавезана тужена да тужиоца врати на рад и распореди га на радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 70.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, док је захтев за исплату камате почев од дана пресуђења па до исплате одбијен као неоснован.

Против наведене пресуде тужена је изјавила жалбу из свих законских разлога, са предлогом да другостепени суд исту преиначи или укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на жалбу тужилац је предложио да другостепени суд исту одбије као неосновану.

Апелациони суд је испитао првостепену пресуду на основу одредбе чл. 386. ст. 3. Закона о парничном поступку („Сл. гл. РС“ број 72/11, 55/14) и нашао да је жалба тужене неоснована.

У првостепеном поступку и побијаној пресуди нема битних повреда одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 2. ЗПП-а, на које овај суд пази по службеној дужности, као ни повреда на које указује тужена у жалби обзиром да иста садржи разлоге о битним чињеницама које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Према чињеничном стању садржаном у списима предмета произлази да је тужилац био у радном односу код тужене на неодређено време, по основу Уговора о раду бр. 03-45/11 од 21.01.2011. године, на пословима дактилографа. Решењем тужене бр.03-1098/15 од 31.12.2015. године, отказан му је уговор о раду, због технолошких, економских и организационих промена, уз исплату отпремнине у износу од 61.645,00 динара. Тужилац тврди да је наведено решење незаконито, јер поступак утврђивања вишка запослених који је претходио спорном решењу, тужена није спровела у складу са одредбама Закона о раду и општег акта туженог, те је тужбеним захтевом тражио да суд исто поништи и обавеже тужену да га врати на рад и распореди на радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима. Тужена је оспорила тужбени захтев, истичући да је оспорено решење донела у складу са законом и општом актом.

Из утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да су испуњени услови за поништај оспореног решења.

Овакав закључак као правилан и на закону заснован прихвата и овај суд.

Одредбом чл. 179. ст. 5. тач. 1. Закона о раду ("Сл. гл. РС" број 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14) прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односе на потребе послодавца, односно ако услед технолошких, економских или организационих промена, престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Одредбом чл. 4. ст. 1. Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору ("Сл. гл. РС" број 68/15, 85/15), прописано је да се актом Владе за сваку календарску годину утврђује максималан број запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему аутономне покрајине и систему локалне самоуправе, на предлог Генералног секретаријата Владе, уз прибављено мишљење министарства надлежног за послове државне управе и локалне самоуправе и министарства надлежног за послове финансија.

Сходно одредби чл. 7. ст. 2. наведеног закона, органи надлежни за достављање образложених предлога о максималном броју запослених су у складу са овим законом дужни да своје предлоге из чл. 4. ст. 4. тог закона, заснују нарочито на анализи: законодавног и стратешког оквира који је утврђен за деловање одређене јавне службе, односно области јавне политике у делокругу органа; функција, унутрашњег уређења, података о кадровским и финансијским ресурсима организационих облика у делокругу органа; мрежа установа у делокругу органа и задовољења потреба корисника јавних

услуга, као и обавези запошљавања особа са инвалидитетом у складу са прописима који уређују област професионалне рехабилитације и запошљавања особа са инвалидитетом, односно обавези вођења рачуна о националном саставу становништва, одговарајућој заступљености припадника националних мањина и познавању језика који се говори на подручју државног органа, јавне службе, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе (ст. 1.). У периоду спровођења рационализације, на основу анализа из става 1. тог члана, органи надлежни за достављање образложених предлога о максималном броју запослених у складу са овим законом, дужни су да предложе и спроведу мере које нарочито подразумевају смањење броја запослених кроз: 1) укидање или обједињавање појединих послова који нису обухваћени неопходним функцијама организационих облика који обављају послове из делокруга органа; 2) смањивање величине и промену структуре организационих јединица у циљу успостављања ефикасније управљачке структуре и смањења трошкова; 3) планирање увођења информационо - комуникационих технологија у одређене административне послове; 4) обавезно успостављање односа између стручног и административно - техничког и помоћног особља у складу са прописаним мерилима, као и прилагођавање тих мерила у циљу усклађивања са међународним стандардима у одређеној области; 5) обједињавање заједничких административно - техничких и логистичких послова за више организационих облика (заједничко техничко одржавање, централизација јавних набавки, заједнички финансијски и административни послови и др.); 6) укидање организационих облика којима се не остварују функције јавних политика; 7) спајање организационих облика, односно припајање једног организационог облика другом, у циљу избегавања преклапања функција и смањења трошкова (став 2.).

Дужност организационог облика у коме постоји потреба рационализације броја запослених на одређеним пословима у складу са предузетим мерама из чл. 7. ст. 2. наведеног закона, у смислу одредбе чл. 21. истог закона је, да спроведе анкету међу запосленима који раде на пословима за које више не постоји потреба или на пословима на којима постоји потреба смањења броја извршилаца, о њиховим намерама и спремности за споразумни престанак радног односа уз исплату новчане накнаде (ст. 1.). Анкета се не може спроводити међу запосленима за чијим радом постоји потреба, односно који раде на пословима на којима је неопходно у периоду спровођења рационализације обезбедити одговарајући број извршилаца ради извршавања неопходних функција организационих облика (ст.2.). Организациони облик може да закључи споразум о престанку радног односа са запосленима из ст. 1. тог члана, који су се изјаснили да прихватају престанак радног односа уз исплату новчане накнаде, ако за радом наведеног запосленог престаје потреба и уз исплату новчане накнаде, у складу са том одредбом.

Одредбом чл. 38. Посебног колективног уговора за установе културе чији је оснивач РС, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Сл. гл. РС“ бр.10/15), прописано је да запосленом може да престане радни однос код послодавца у складу са законом. Сходно одредби чл. 39. овог колективног уговора, послодавац не може да откаже уговор о раду запосленом за чијим радом је престала потреба без његове сагласности и то између осталог запосленом мушкарцу који има најмање 30 година стажа осигурања и запосленој жени која има најмање 25 година стажа осигурања, осим ако испуњава један од услова за пензију у складу са законом.

Ограничење отказа уговора о раду запосленима у смислу напред наведеног, по основу технолошког вишка, је прописано и одредбом чл. 94. Правилника о раду тужене.

Суверено је право послодавца да у циљу економичности у пословању и рационализације трошкова, самостално одређује колики број и каква структура запослених су довољни за остваривање процеса рада. Међутим, послодавац је обавезан да донесе критеријуме на основу којих ће утврђивати вишак, као и да пре отказа уговора о ради пронађе све могућности за запошљавање тих радника, како би суд могао да оцени законитост поступка и остваривање прописаних права запослених.

Према плану реорганизације у општини ..... од 04.12.2014. године, број запослених код тужене не може да пређе број 14. Одлуком о максималном броју запослених Скупштине општине ..... 02-129 од 17.12.2015. године, утврђен је максималан број запослених код тужене 11. Пре спровођења реорганизације код тужене је на дан 04.05.2016. године, било 12 запослених на неодређено време и један запослен на одређено време.

Директор туженог је проценио да би један од запослених који је вишак, могао да буде тужилац, зато што има средњу школску спрему и да његово радно место није потребно за обављање делатности тужене, без обзира што је добро обављао поверене послове, јер резултати рада нису од значаја, и да би на тај начин у потпуности испунио налог на смањење броја запослених. У складу са овом проценом, тужени је изменио Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места број 03-147/09 од 04.12.2009. године, са пратећим изменама, тако што је Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова број 01-567/15 од 18.08.2015. године, укинуто радно место дактилографа. Председник општине .....је на овај правилник тужене дао сагласност.

Тужена је након тога обавестила јавне установе, предузећа и локалну самоуправу на територији општини ..... о постојању вишка дактилографа, уз молбу да запосленог који је вишак распореде у складу са њиховим могућностима. Како исти нису имали потребе за радом дактилографа, а тужена није била у обавези да донесе програм решавања вишка запослених, тужена је спорним решењем тужиоцу отказао уговор о раду.

Правилан је закључак првостепеног суда да у конкретном случају, тужена није поступила у складу са Законом о раду, Законом о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору и општим актима.

Тужени није спровео анкету међу запосленима у смислу одредбе чл. 21. Законом о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору и није извршио бодовање запослених који обављају друге сличне послове са истим степеном стручне спреме, која је прописана за радно место дактилографа, због чега је у спорном решењу изостао разлог, зашто је баш тужилац технолошки вишак. Тужени такође није имао у виду ни одредбе Посебног колективног уговора за установе културе чији је оснивач РС, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе и Правилника о раду, да послодавац не може да откаже уговор о раду запосленом за чијим радом је престала потреба без његове сагласности и то између осталог запосленом мушкарцу који има најмање 30 година стажа осигурања, осим ако испуњава један од услова за пензију у

складу са законом, јер тужилац има више од 30 година стажа осигурања и не испуњава ни један од услова за пензију у смислу одредбе чл. 19. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, што све спорно решење чини незаконитим.

Правне последице незаконитог отказа у виду реинтеграције запосленог, су прописане одредбом чл. 191. ст. 1. Закона о раду. Наведеном одредбом је прописано да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио.

У овом спору тужилац је поред поништаја отказног акта, тужбеним захтевом тражио и да суд обавеже тужену да га врати на рад и распореди на радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима, те је првостепени суд правилном применом напред цитиране одредбе закона, одлучио и у погледу овог захтева тужиоца.

Правилна је и одлука о трошковима поступка и иста је у складу са одредбама чл.153. и чл. 154. ЗПП-а и важећом адвокатском и таксеном тарифом.

Тужилац је у одговору на жалбу тражио трошкове другостепеног поступка. Како ова радња није била потребна за одлуку по жалби, обзиром да су у одговору на жалбу поновљени наводи који су били предмет оцене пред првостепеним судом, то је о овом захтеву тужиоца одлучено као у ставу другом изреке.

Првостепена пресуда у ставу другом изреке у одбијајућем делу, није била предмет жалбе, те је иста у овом делу остала неизмењена.

Из образложеног одлучено је применом одредби чл. 390., и чл. 401. тач. 2. ЗПП-а.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 27.03.2018. године, Гж1 1398/2017

Председник већа-судија
Јелена Јовановић,с.р.

Тачност преписа потврђује
Управитељ судске писарнице